

- Oostendse omelet: gebakken eierstruif met garnalen erin geroerd, met rondom een garnalensaus.
- Bouchée Ostendaise: korstgebak gevuld met garnalen en kreeftensaus.
- Gepocheerd eitje naar Oostendse wijze (geserveerd als ontbijt in een Oostends hotel): gepocheerd eitje geserveerd in een hoogstaand glas met daarop lauwe garnalen en bedekt met Hollandse saus (botersaus met eidooiers).

Meer over de Oostendse gastronomie in een volgende serie betreffende de Oostendse confréries.

ANTONY-FOTO'S UIT HET MUSEUM VOOR SCHONE KUNSTEN OVERGEDRAGEN AAN HET STADSARCHIEF OOSTENDE

EEN ICONOGRAFISCHE GOUDMIJN VOOR HET OOSTENDE VAN HET INTERBELLUM (1)

door **Norbert HOSTYN**

Tot vóór enkele jaren berustte in de Stedelijke Musea Oostende een belangrijk fonds Antony-foto's, zowel "vintage-prints" als afdrukken van meer recente datum door elkaar. Onderscheid werd daarin niet gemaakt. Dit fonds werd samen met heel wat andere iconografisch materiaal² overgedragen aan het Stadsarchief toen deze dienst o.l.v. stadsarchivaris mevrouw Claudia Vermaut eindelijk een eigen volwaardige structuur binnen de stedelijke administratie kreeg³.

De herkomst van deze Antony-foto's was velerlei: oud stadsbezit, overdrachten van andere stadsdiensten, giften, sporadische aankopen in de handel, bij particulieren en bij de nakomelingen van Maurice Antony⁴.

Maurice Antony⁵ gebruikte een handig nummeringSYStem voor zijn foto's die bestond uit een datumcode, gevolgd door een volgnummer. Bijvoorbeeld: 220620/2 is foto 2 genomen op 22 juni 1920.

Wat opvalt, is dat foto's die niet aan een actualiteit gebonden zijn, maar toch een soort overeenkomst vertonen, vaak heel dicht elkaar opvolgen in tijd: zo de reeksen nachtopnamen uit resp. augustus '28, februari en augustus '29, juli '31, de havenfoto's uit juni 1932 of foto's van het derde dok van 1 en 2 mei 1940.

² Een uitgebreide collectie foto's, toen nog geklasseerd per onderwerp of –voor de jaren 1980-ca. 1994 geklasseerd per jaar, een verzameling prentkaarten allen voorzien van de stempel van het ("oude") Stadsarchief, stadsplannen, plattegronden, kopergravures, xylogravures en litho's nopens Oostende...

³ De foto's van expliciet museaal belang (fotos van kunstenaars zoals Ensor, Spilliaert, Permeke, Deutsch, De Clerck, kunsttentoonstellingen, Heemkundig Museum in Fort Napoleon...) bleven bewaard bij de Musea. Stadsarchief Oostende : zie www.oostende.be

⁴ We hebben het altijd over Maurice. Maar er was ook zijn broer Robert. De foto's van tijdens W.O.II zouden logischerwijze van broer Robert Antony zijn. Maurice Antony verbleef immers niet in Oostende. In het hier besproken fonds is er slechts één foto die in aanmerking komt, die van 21 juli 1940.

⁵ De zee en het vissersvolk gezien door Maurice Antony, Brugge, 1981.

O. VILAIN, Herinnering aan Antony, in : De Plate, 1983, p. 146 e.v.

N. HOSTYN, Maurice Antony, in : Nationaal Biografisch Woordenboek, 11, Brussel, 1985.

K. JONCKHEERE, Herinnering aan Ensor. Met nooit eerder gepubliceerde foto's van Maurice Antony, Antwerpen, 1985.

Maurice en Robert Antony, Ooggetuigen, Oostende, 1998.

Dit fotomateriaal is werkelijk een onuitputtelijke iconografische bron voor Oostende-vorsers met interesse voor het interbellum en de jaren '40⁶. Daarom dit geannoteerde overzicht. Een overzicht⁷ dat meteen een –weliswaar onvolledig- stukje stadskroniek van dertig jaar grote en kleine gebeurtenissen meegeeft.

Om meerdere andere redenen hou ik eraan deze lijst via “De Plate” kenbaar te maken : lang voor er sprake was van een nieuwe (gelukkige) wending i.v.m. het beheer van het stadsarchief had ik nota's over de iconografische verzameling gemaakt die in afwachting van een computer (die er pas rond '94 kwam) nog gewoon getypt waren. Voor geïnteresseerde lezers lijkt het me handig en nuttig thuis over informatie nopens de iconografische documenten te kunnen beschikken. Daarom telkens ook een min of meer uitgebreide duiding. En vooral: gezien het beeldrecht op Antony nog loopt tot in 2033 (70 jaar na overlijden) is de kans klein dat het beeldmateriaal voordien op grote schaal ontsloten zal worden.

1920

Nr. 220620/2

Driemasterzeilschip in de haven.

Schip niet identificeerbaar op de foto.

Nr. 60720/2

Nr. 60720/3

Duitse geschutsstelling⁸ op de Vuurtorenwijk.

Nr. 90720-1

De noordkant van het Tweede Handelsdok met diverse vaartuigen (veel pleziervaartuigen), en de Vindictevelaan vanaf het Gasgesticht tot en met het Hotel Barcelone (dat ook de naam Westminster Hotel draagt). Centraal het O.L.V. College; boven de gebouwen uit is de koepel van het Hotel des Thermes (vulgo “Kanonhotel”) te zien.

Nr. 40820/01

Militaire parade op het Wapenplein

Gezicht op het Stadhuis en een gezicht in de zelden gefotografeerde Sint-Sebastiaanstraat.

Nr. 40820/2

Militaire parade op het Wapenplein

Gezicht op het Stadhuis en een gezicht in de zelden gefotografeerde Breidelstraat.

Nr. 40820/05

Militaire parade op het Wapenplein

Met een totaalzicht op de huizenrij op de oostkant van het Wapenplein en een zicht in de Breidelstraat.

⁶ !!! !!! De hier geïnventariseerde foto's zijn niet het volledige Antony-bezit van het S.A.O : enkel het fonds dat vanuit de Stedelijke Musea definitief overgedragen werd aan het S.A.O. in de late jaren '90. Recentere aanwinsten van het S.A.O. zijn hier niet opgenomen. Al bij al is dit maar het topje van de Antony-ijsberg. Zijn Oostendse productie vanaf 1920 tot aan zijn overlijden kan gerust op minimum 15.000 opnames geschat worden.

⁷ In de voetnoten worden publicaties geciteerd die in verband gebracht kunnen worden met de foto's. Waar mogelijk gebruiken we de volgnummers van deze publicaties uit : L. FRANÇOIS c.s., Bibliografie van de geschiedenis van Oostende, dl. 1 (0001-5915), Oostende, 2000 en deel 2 (5.915-6.326), Oostende, 2002. (verder afgekort geciteerd als : BGO/volnummer)

⁸ BGO/2.005, 2.010, 6.042

Nr. 150820/4
Herstellingswerkzaamheden aan de staketsels.
Het lichten van het wrak van de Vindictive⁹.

Nr. 160820/11
Het lichten van het wrak van de Vindictive.

1921

Nr. 10221/12
Vier grote zeilschepen in de haven.

Nr. 10221/13
Zeilschepen in de haven.

Nr. 10521/1
Wielervedstrijd(?); vertrek of aankomst op het Vandersweepplein (E. Feysplein).

Nr. 90521/6
Zeilschepen in de haven.
Lnks: "Winterhude".
Rechts: "Mozart"

Nr. 90521/7
Zeilschepen in de haven.
Het schip op de voorgrond is herkenbaar als de "Herzogin Sesilie".

Nr. 110521/1
De stapelhuizen in de haven.
Links daarvan : de Slijkensesteenweg; links achteraan: het clubhuis van Ostend Yachtclub en links
daarvan : het Sluizengebouw van de sluizen van de Spuikom.

Nr. 110521/2
Grote zeilschepen en een koopvaardijschip in de haven.

Nr. 110521/4
De Graaf de Smet de Naeyerbruggen en de Demeybrug en ruime omgeving.
De twee volgende foto's sluiten aan bij deze foto.

Nr. 110521/5
Zicht op de Demeybrug en de aanlegplaats der pakketboten met ruime omgeving.
Sluit aan bij vorige en de volgende foto.
Speciaal op te merken : stadstram.

Nr. 110521/6
Zicht op de (verdwenen) Vuurtorenwijk op de Oosteroever en aanlegplaats der pakketboten.
Sluit aan bij vorige twee foto's.
Vooraan: de Slijkensesteenweg. Speciaal op te merken : een stoomtram.

⁹ BGO/1.938, 1.968, 1.972, 2.011

Nr. 260621/3

Parade van deelnemers aan een (gymnastiek?)manifestatie op het Wapenplein. Alle deelnemers staan opgesteld aan beide zijden van de kiosk. Duidelijk zicht op huizen ter noord- en oostzijde van de markt met o.a. de "Hoge Wacht" (bibliotheek en toerismebureau).

Nr. 20721/3

Plechtige overbrenging van gesneuvelde soldaten uit WO-I naar het Militaire Ereperk op de begraafplaats Stuiverstraat. De optocht ter hoogte van Petit Paris.
Inkijk op de Torhoutsesteenweg richting Leopold I-plein.

Nr. 60821/3

Militaire begrafenisstoet (overbrenging van gesneuvelden naar militaire begraafplaats Stuiverstraat. Op de achtergrond: Ernest Feysplein (o.m. het Oude Politiebureau).

Nr. 60821/4

Militaire begrafenisstoet (overbrenging van gesneuvelde naar militaire begraafplaats Stuiverstraat)
Foto ter hoogte van de Vindictivelaan, hoek Dekenijstraat.

Nr. 270821/2

Nr. 270821/4

Militaire begrafenisstoet (overbrenging van gesneuvelden naar militaire begraafplaats Stuiverstraat).

De foto is genomen ter hoogte van het kruispunt Vindictivelaan-Aartshertoginnestraat-H. Serruyslaan.

De huizenrij rechts zijn huizen in de Aartshertoginnestraat.

Het huis links is het Hotel des Thermes (vulgo : Kanonhotel).

Nr. 280821/10

De toegang tot de Wellingtonrenbaan en het Royal Palace Hotel.

Nr. 50921/22

Baders in zee.

Opname vanuit zee, zicht op de badkabines aan de waterlijn, daarachter de Albert I-Promenade en de Kursaal.

Nr. 60921/12

Tafereeltje op het strand met ezeltje.

Nr. 210921/-

Leopoldpark; zicht op de verdwenen ijzeren brug¹⁰.

Nr. 71121/1

Wrak van vissersboot tegen de dijk ter hoogte van de Albert I-Promenade.

Op de achtergrond: de staketsels.

¹⁰ BGO/6.201

1922

Nr. [Zonder nummer]
Garnalenverkoopster.
Locatie: niet geïdentificeerd

Nr. 140522/3
De vijver in het Leopoldpark.
Sfeerbeeld.

Nr. 150522/3
Vissersvrouwen aan het netten breien op de Visserskaai.

Nr. 160522/2
Drie vissers in de vismijn (vulgo: de "cierk")¹¹.
Artistieke opname.

Nr. 170522/1
In de vismijn (vulgo: de "cierk")¹².

Nr. 180522/1
Artistieke opname doorheen een vissersnet.

Nr. 80622/11
Viermaster in de haven.
Naam van het schip onleesbaar; stad van herkomst: Bremen.

Nr. 180722/3
Het Hotel de la Couronne op de Vindictivelaan tussen Christinastraat en Kapellestraat gezien vanaf de Kapellebrug.
Het verst zichtbare huis in de Kapellestraat was later "Cinema Cameo" en was daarvoor het huis van de drukkers- en uitgeverijfamilie Daveluy (later Standaard-boekhandel; nu Zeeman-warenhuis).

Nr. 180722/4
Vissers en vissersvrouwen in de oude vismijn (vulgo: de "cierk")¹³.

Nr. 180922/4
Het oude postgebouw¹⁴ in de Hendrik Serruyslaan.
De twee met affiches beplakte huizen zijn huizen in de Witte Nonnenstraat.

Nr. 180922/5
Het lossen van de vis in het eerste handelsdok.
Op de achtergrond: huizen langsheen de Vindictivelaan tussen de Zuidstraat en het Sint Petrus en Paulusplein.

¹¹ BGO/3.285, 3.287

¹² BGO/3.285, 3.287

¹³ BGO/3.285, 3.287

¹⁴ BGO/6.095

Nr. 260922/1
Vissersvrouwen op de vismarkt.
Locatie: Cadzandstraat-Bonenstraat.

Nr. 31022/1
Vissersvrouwen op de kaai.
Artistieke opname.

Nr. 131022/1
Het "Vagevuur" aan de voet van de Peperbusse.

1923

Nr. 280523/1
Portret van het vissersschip P.93.
Locatie: tweede handelsdok.

Nr. 250623/1
Zicht op het Royal Palace Hotel.

Nr. 250623/3
Zicht op het Royal Palace Hotel met ingangsportiek.

Nr. 290623/1
Hotel Royal Phare op de Albert I-Promenade.
Uiterst rechts: de helling van de Van Iseghemlaan.

Nr. 220723/15
De Concertzaal van het Casino tijdens een uitvoering.
Opname vanaf de ingang onder de tribune van het orkest door.

Nr. 210823/6
Het uiteinde van het Westerstaketsel met café en noodvuurtoren.
In de verte uiterst rechts: het gebouw van de reddingsdienst (vulgo: de "permanentie").

Nr. 250823/6
Zicht op de Albert I-Wandeling en het Klein Strand.
De "Drie-Vuurtorenfoto" : Unieke opname met de 18de eeuwse vuurtoren¹⁵ op de Albert I-Promenade, de in opbouw zijnde vuurtoren op de Oosteroever, en de noodvuurtoren op de Oosteroever.

Nr. 170923/1
Huizen in de Hendrik Serruyslaan tussen Sint-Sebastiaanstraat en Witte Nonnenstraat en het Postgebouw¹⁶.

¹⁵ BGO/4.043

¹⁶ BGO/6.095

Nr. 170923/2

Zicht in de Hendrik Serruyslaan.

Opname ter hoogte van het Postgebouw, richting Marie-Joséplein.

Speciaal op te merken: stadstram in de Hendrik Serruyslaan, roomijswagentje op de hoek met de Witte Nonnenstraat.

De twee huizen hoek Witte Nonnenstraat/Serruyslaan zijn quasi volledig bedekt onder publiciteit (zowel affiches als geschilderde); inkijk in het begin van de Madridstraat

Duidelijk contrast in de bebouwing in de Serruyslaan: links de statige nieuwbouw, rechts de vervallen lage huisjes die eens een achterbuurt aan de rand van de oude stad waren.

Nr. 230923/11

Gezicht op de Aartshertoginnestraat, kruispunt Jozef II-straat.

De foto is genomen naar het Noorden.

In de diepte zien we het kruispunt met de St. Paulusstraat, het dak van de Dominikanenkerk steekt over de gebouwen uit.

Nr. 240923/1

Paard trekt kar met visbennen.

Op de kar ligt ook een grote haaiachtige (?) vis.

Locatie: Vindictivelaan, huizen tussen Dekenijstraat en Zuidstraat.

1924

Nr. 150124/1

Vissersdok, visserskaai met vrachtwagen en treinwagons.

Op de achtergrond: de oude vismijn (vulgo de "cierk").

Nr. 50224/1

Vissersdok, vissersboten, visserskaai met kijklustigen en vissersvrouwen, daarachter spoorwegwagons en de huizen van de Visserskaai.

Nr. 180324/1

Hoek: Groentenmarkt-Mijnplein met doorkijk naar het Wapenplein.

Nr. 180524/1

Symfonisch orkest en koor in de Concertzaal van het Conservatorium¹⁷.

Nr. 80624/7

Plafondschilderijen in het Casino-Kursaal.

Nr. 180624/7

Staketsel met pakketboot van op het Klein Strand.

Artistieke tegenlichtopname bij avond.

Nr. 180624/13

Vissersvrouwen op de kaai.

¹⁷ Deze zaal bestaat niet meer; de kleine concertzaal van het Conservatorium op de eerste verdieping (uitgevende op de Romestraat) was het foyer van de concertzaal die achter de lange zijmuur tegenover de ramen lag. Ambitieuze plannen van enkele opeenvolgende conservatoriumdirecteurs om deze zaal te reconstrueren werden tot nu toe niet gevolgd door de resp. schepenen van onderwijs.

Nr. 30724/4

Broodverkoper met steekkar.

Locatie: hoek Aartshertoginnestraat-Sint Paulusstraat.

De huizen die zichtbaar zijn, zijn deze vanaf de hoek Paulusstraat tot kort voor de achterzijde van de Dominikanenkerk.

Nr. 40724/3

Vissersvrouwen op de kaai.

Nr. 40724/4

Visserskaai ter hoogte van de Nieuwstraat.

Nr. 150724/2

De synagoge¹⁸ op het Philip van Maastrichtplein.

Nr. 150824/7

De toegang tot de Wellingtonrenbaan.

Speciaal te vermelden : het speciale trammetje dat ingezet werd voor de renbaanbezoekers.

Nr. 80924/10

Badkarhouders en baadsters bij badkarren op het strand.

Nr. 280924/3

Groepsfoto met militairen, 2 heren in burger met dame en kindje in een park.

Personages niet geïdentificeerd.

1925

Nr. 230125/5

Vissersloepen in zee, o.m. O.106 en de O.168.

Artistieke opname.

Nr. 220225/2

Voetbalploeg en supporters VG-Oostende.

Uiterst links: Stadssecretaris Michel Surmont.

Nr. 210325/1

Groepsfoto n.a.v. een feestmaal.

Personages niet geïdentificeerd.

Locatie: niet geïdentificeerd.

Nr. 210325/2

Idem.

Nr. 220525/1

Scheepswerf Panesi-gebroeders in het derde handelsdok.

¹⁸ BGO/4.291, 4.292

Nr. 10625/1

Het tweede handelsdok met aangemeerde oorlogsschepen¹⁹.

Op de achtergrond: Hotel du Lion, Hotel de la Couronne, Hotel du Bassin.

Nr. 10625/2

Zicht op het tweede handelsdok, de Kapellebrug, het Oude Station en de Hazegraswijk.

Nr. 10625/3

Het tweede handelsdok met aangemeerde oorlogsschepen.

Van links naar rechts: "Leamington", "Burslem" en "Sherborne" gezien van de achtersteven.

Op de achtergrond: de Stockholmstraat, Sint-Jozefskerk en het IJzerpanorama²⁰.

Uiterst rechts: een gedeelte van het gebouw van het Gasgesticht.

Nr. 10625/15

Dezelfde drie schepen als op voorgaande foto maar nu aan de boegzijde gezien.

Op de achtergrond: gebouwen op de Vindictivelaan.

VOOR U GELEZEN

M. L. GRIFFATON, F. DREYER en J.-C. FICHOU, Les Bateaux-feux. Histoire et vie des marins de l'immobile, Paris (Somogy), 2003.

Een schitterend, rijk geïllustreerd boek over de lichtscheperen, geschreven door drie specialisten van de maritieme geschiedenis: namen als Sandettié en Ruytingen herleven! (96 blz., 80 ill.)

In de lente 2004 opent het lichtschip Sandettié trouwens als museumschip in de haven van Dunkerque, rechtover het maritiem museum.

ISBN: 2-85056-656-X

* * *

Deel 4 van het Lexicon van de Muziek in West-Vlaanderen werd zopas voorgesteld.

Er zijn lemmas over de Oostendse musici en toondichters Gella ALLAERT, Joachim BRACKX, Maurice DELEGER, André DOUVERE, Hippolyte DUHEM, Jean-Joseph DUMON, Désiré GOVAERTS, Marcel KEIRSEBILCK, Jean-Jacques MICHEL, Aimé MOUQUE, Frank NUYTS en Lucien VAN BRANTEGHEM.

Een langer artikel is gewijd aan het muzikleven in het Oostendse Kursaal tijdens het interbellum.

Norbert **HOSTYN**

¹⁹ Dit zou traditie geweest zijn tijdens het Pinksterweekeinde.

²⁰ BGO/6.273, 6.275